ŞEHİRDE SAKLANAN SANATÇI: LIU BOLIN

Gözde MULLA
gozdemulla@gmail.com ORCID: 0000-0002-4635-3368

Mulla, Gözde. "Şehirde Saklanan Sanatçı: Liu Bolin". idil, 73 (2020 Eylül): s. 1379–1389. doi: 10.7816/idil-09-73-02

ÖZ

Şehir, toplumsal, ekonomik, politik birçok yansımaya sahip bir mekândır. Yansıttığı her kavram kendi içinde bir dönüştürme gücüne sahiptir. Toplumsal yapının önemli bir parçası olan şehir, Çinli sanatçı Liu Bolin'in toplumsal, ekonomik ve politik birçok soruna küresel düzeyde eleştirel bir yaklaşım sunduğu önemli bir mekândır. Bu yaklaşımını performans ve fotoğraf aracılığıyla mekanlar ve nesneler önünde kamufle olarak ortaya koymaktadır. Sanatçı, göstermek istediği yerel ve evrensel kaygıları saklanarak ortaya çıkarma yoluna gitmektedir. Dış tehditlerden korunma stratejisi olan kamuflaj kavramı Liu Bolin'in yapıtlarında, tehditin kendisini izleyiciye gösterir. İzlenme ve saklanma (kamuflaj) kavramları karşıt iki durumu ortaya koyarken bir gerginlik hissettirir. Son yıllarda, küresel ölçekte dünyanın ve insanlığın geleceğini doğrudan etkileyen çevre kirliliği, sürdürülebilirlik, insan hakları, eşitlik gibi konulara değinen sanatçının işaret ettiği durum, izleyiciye doğrudan sunulmaktadır. Şehirde Saklanma serisinde yer alan yapıtlarda dikkatle bakıldığında görülebilen kamufle olmuş beden bizi tehlikenin büyüklüğüyle yüzleştirir.

Anahtar Kelimeler: Kamuflaj, şehir, sanat, fotoğraf, sanatçı, Liu Bolin, saklanmak

Makale Bilgisi
Geliş: 23 Haziran 2020 *Düzeltme: 24 Temmuz 2020* *Kabul: 27 Ağustos 2020*

© 2020 idil. Bu makale Creative Commons Attribution (CC BY-NC-ND) 4.0 lisansı ile yayımlanmaktadır.

Giriş

Gündelik hayatın bir parçası olan mekân, fiziksel, zihinsel ve toplumsal alan olarak biçimlenir. Bunların her biri diğerini içerir. Toplumsal alanın en önemli merkezlerinden birisi şehirlerdir. Tarihi ve kültürel yapısıyla bir hafıza mekânı olan şehir, gündelik hayatın belkemiğidir. Bir etkileşim ve deneyim alanı olarak varlığını sürdürür. Şehre yüklenen anlamlar kimi zaman coğrafi konumu kimi zaman sosyoekonomik durumu ile biçimlenir. Sokaklar, meydanlar, evler, tarihi yapılar, hepsi şehre eklemlenir. Bu eklentiyle bir bellek inşa edilir.

> Şehrin sözü vardır: Sokaktan, meydanlardan, boşluklardan geçip giden ve buralarda olup biten şey, buralarda söylenen şey. Şehrin dili vardır: eylemlerde, jestlerde, giysilerde, kelimelerde ve kelimelerin şehir sakinlerince kullanımında ifade bulan falanca şehrin özellikleri. (…) Nihayet, yerlerin düzenlenişi ve zincir haline gelişi içinde, şehrin duvarlarına yazılan ve bu duvarlardan buyuran şehrin yazısı vardır, kısacası şehir sakinlerinin zaman kullanımı vardır. (Henri Lefebvre, 2016:82)

Şehrin sakini, zamanı ve mekânı karşılıklı olarak birbirlerini dönüştürürler. Bu dönüştürücü güç, toplumsal ve kültürel bir etki alanı yaratır. Lefebvre'ye göre, mekân kavramı zihinsel olanla kültürel olanı, toplumsalla tarihseli birbirine bağlar. Bu durum, yeni mekânların keşfedilmesini (yeni, bilinmeyen mekânların, kıtaların ya da evrenin) sağladığı gibi aynı zamanda da topluma özgü mekansal üretimin oluşmasını da sağlar. Bir yapıt olarak şehrin yaratım sürecini oluşturur (Henri Lefebvre, 2015b:25). Kamusal alanın önemli bir parçası olan şehir, bir gözetim mekânıdır aynı zamanda. İzleme, gözetleme ve dolayısıyla saklanma kavramlarını içerir. Bu kavramların hepsi birbirlerini doğurur. İnsan, gözetlendiğini hissettiğinde, saklanma ihtiyacı hisseder. Kendini koruma güdüsüdür bu. Mahremiyete bir saldırıdır gözetleme, hatta bir tehdittir. "Gizlilik, deyim yerindeyse, mahremiyetin sınırlarını çizer ve belirler. Mahremiyet ise bir kimsenin kendi alanı, bölünmemiş özerkliğinin bölgesidir" (Zygmunt Bauman, 2016:41). Karşıtı olan saklanma eylemiyle görünür hale gelen gözetleme eylemi kendi içinde bir güç barındırır. "Gözetimin her türü ve örneği aynı amaca hizmet ediyor: hedefleri saptamak, yerlerini belirlemek ve bu hedeflere odaklanmak. Bütün işlevsel farklılıklar bu ortak zeminden başlıyor" (Zygmunt Bauman, 2016:106). Saklanma, askeri yapılarda sıklıkla kullanılan kamuflaj terimiyle karşılığını bulur. Fakat esasında kamuflaj, doğada rastladığımız, bir tür kendini koruma stratejisidir. Bu strateji ile hareket eden bazı bitkiler ve hayvanlar, kendilerini dış tehditlerden korumaktadırlar. Gündelik hayatın akışı içinde önemli bir yere konumlandırdığımız bu kavram, sanatta farklı bir tavır olarak öne çıkar. Görünenin arkasında yatan başka bir şeyi işaret eder. Bu işaret, doğadakinin tersine izleyiciyi oraya sevk eder. Kamuflaj, görsel yalandır. Bir savaş sırasında, kamufle edilmiş silahlar veya askerler kendilerini ortaya çıkardıklarında, düşmanları için çok geç demektir. Cansız olan canlanır ve masum olan ölümcül olur. Çinli sanatçı Liu Bolin ise bunu tersine çevirerek görünen tehlikenin içine kendi bedenini yerleştirir. Bu durumu şöyle ifade eder; "Kendimi görünmez yaparak aslında uygarlığımız ile gelişimi arasındaki uyumsuz ilişkiyi sorguluyorum." (TED. https://www.ted.com/talks/liu_bolin_the_invisible_man/transcript?language=tr#t-49668). Gösterme, izleme, izlenme eylemleri ile varlığını sürdüren ve izleyicisi ile bütünleşen sanat yapıtında kamuflaj kavramı, bilinenin aksine saklanmak için değil izlenmek için kullanılmaktadır. Sanatçının ortaya koymak istediği eleştirel tavrı daha görünür kılmaktadır. Liu Bolin, yerle bir olmuş mahallesinin enkazının çizgilerini vücudunda izleyerek, izleyiciyi gerçekliğin tam olarak o kısmına bakmaya zorlayan bir görüntü yaratır. Belirli yerlere dikkat çekmek için saklanmak, kendini neredeyse görünmez yaparak onları daha görünür kılmakla ilgilidir

Resim 1. Liu Bolin, Hiding in the City – Suojia Village, Archival pigment print, 126x160 cm.

Sanatçının izleyiciye bıraktığı ipuçları ile ulaşılan yer, Liu Bolin'in yapıtlarında zaman zaman toplumsal zaman zaman evrensel sorunlara varır. Görünürlük ile doğrudan ilişkili olan saklanma eylemi Bolin'in performanslarında yapıt ile bütünleşmektedir. Yapıtlarının içine çoğunlukla kendini saklayan Çinli sanatçı, Kültür Devrimi'nden sonra ülkesinde gözlemlediği kültürel, ekonomik, politik, birçok sorunu yansıtmaktadır. 2005 yılında, atölyesinin bulunduğu binanın hükümet tarafından yıkılması ile başladığı Şehirde Saklanma serisi ile içinde yaşadığı toplumun kaygılarını dile getirmektedir (görsel 1).

Kasım 2005'te gerçekleştirildi. Burası ise, hükümet tarafından zorla yıkılmadan önceden çalıştığım, Pekin Uluslararası Sanat Kampı. Bu çalışmam, itirazımın ifadesi. Aynı zamanda sanatçıların yaşam koşullarına ve yaratıcı özgürlüklerinin durumuna dikkat çekmesini de umuyorum. Bu arada, bu serinin her zaman protesto eden, olayları yansıtan ve kararlı bir ruhu var.Kendimi daha iyi koruyabilmek ve düşmanı daha iyi seçebilmek amacıyla makyaj yaparken tıpkı bir keskin nişancı gibi davranıyorum.

(TED, https://www.ted.com/talks/liu_bolin_the_invisible_man/transcript?language=tr#t-49668).

Bolin, Şehirde Saklanma serisine ilk olarak bir sanatçı olarak kendi görünür ya da görünmez oluşu üzerinden bir bağlam kurarak başlar. Başka sanatçılarla birlikte kendisinin de atölyesinin olduğu binanın yıkılması ile birlikte sanatçıların ülke içindeki fark edilirliklerini sorgulamaktadır. Sessiz bir protesto başlatır aslında. Bunu kamuflaj kavramı ile yapması ise oldukça dikkat çekicidir. Yıkılan binanın önünde duran sanatçı zeminle bir olacak şekilde kamufle olur. Bir performans ya da bir heykel olmadığını söylemek güçtür. 1973'te Çin'in Shandong kentinde doğan sanatçı Liu Bolin, Çin Kültür Devrimi'nin etkilerine gençlik yıllarında tanık olmuştur. Devrim'in ardından ülkede yaşanan sosyal ve toplumsal kaygıları sanatsal pratiği aracılığıyla tartışmaktadır. Ülkesinde başlattığı fotoğraf serisi dünya çapında birçok müze ve kurumda sergilenmektedir.

Şehirde Saklanma serisinde Kültür Devrimi'nden bu yana süren Çin hükümetinin politikalarını hedef alan sanatçı, "sessiz protesto" olarak kendini kamufle ediyor. Liu Bolin, "İşimin ana noktası kaybolmak değil. Bu sadece bir mesajı iletmek için kullandığım yöntem. Bu, insanlar için hissettiğim tüm kaygıyı iletme yolum." diyor (Artnet. http://www.artnet.com/artists/liu-bolin/).

Resim 2. Liu Bolin, Laid Off / İşten Çıkarılma, 2006

Pasif bir şekilde yok olmaktan ziyade, beden sanatı, optik sanat, canlı heykel ve fotoğrafı bir araya getirerek eleştirel bir bakış sunar. Bu aynı zamanda bir şehrin sakinlerinin sorunlar karşısında hissettiği güçsüzlüğü gösterir. Bu bir kayboluştan ziyade direnişin aktif bir ifadesidir. "Değişimlerin, geçmiş deneyimlerine bağlı olarak, bireyler tarafından biraz farklı şekillerde yorumlanabilmesine karşın, ortak bir mekân ya da toplumda yaşayanların bellekleri oldukça benzerdir" (Philip Goodchild, 2005:52). Bolin, 1998 ile 2000 yılları arasında 21.37 milyon insanın işini kaybettiği için Çin'in iş gücü piyasasında bir pazar ekonomisi haline gelmesini konu edinir (görsel 2). Bununla ilgili olarak fabrika duvarında asılı olan Kültür Devrimi sloganının altına yerleştirdiği altı kişiyi performansa dahil eder. Bolin'in fotoğrafındaki görünmez insanlar, "Xia Gang" işçileri olarak bilinmektedir.

Çin'in planlı ekonomiden piyasa ekonomisine geçişi sırasında işlerini kaybeden insanları ifade ediyor.Çin'de 1998 ile 2000 yılları arasında 21,37 milyon insan işinden oldu. Fotoğrafta yer alan altı kişi Xia Gang çalışanları. Bu, hayatları boyunca yaşadıkları ve çalıştıkları terk edilmiş iş yerinde onları görünmez yaptım. Arkalarındaki duvarda Kültür Devrimi'nin sloganı seçiliyor: "Davamızı ileri taşıyan başlıca güç, Çin Komünist Partisi'dir". 15 gün boyunca çalışmamda yer vermek için bu altı kişiyi aradım. Bu fotoğrafta yalnızca altı adam görüyoruz ama aslında fotoğrafta gizlenmiş olanlar işten çıkarılan bütün insanlar. Sadece görünmez hâle getirildiler o kadar (TED, https://www.ted.com/talks/liu_bolin_the_invisible_man/transcript?language=tr#t-49668).

Ülkesinin tarihini ve kültürünü sorgulayan önemli sorular üzerinde tartışan sanatçı, evrensel sorunlara da dikkat çekmektedir. İnsan hakları, çevre kirliliği, tüketim toplumu, basın özgürlüğü, eşitlik gibi konular yapıtlarında öne çıkmaktadır. Bunlardan birisi 2013 yılında gerçekleştirdiği su sorunu ile ilgili olan performansın fotoğrafıdır (görsel 3).

Resim 3. Liu Bolin, Hiding in the City – Water Crisis, 2013

Dikkat çekmek istediği konuyu desteklemesi adına özel olarak seçilen şehirlerdeki süpermarketler, oyuncakçılar, devlet sarayları, şehirlerin kalbi olan meydanlarda kıyafetleriyle birlikte tamamen kamufle olan sanatçı, kendi varlığı üzerinden birçok soruna vurgu yapmaktadır.

> Üreten insanlardan her zaman etkilenmişimdir. 2006'da Çinli işçilerle unutulmaz bir deneyim olan bir imaj yarattım. Dört modelle fotoğraf çekmek asla kolay değildir, ancak tamamen araçlarına odaklanmışlardır. Bu görüntünün havası bilim kurgu ile sınırlıdır" Bir sanat eserinin boyanması, zeminin karmaşıklığına bağlı olarak saatler veya günler alabilir. Tıpkı bir saklambaç oyunu gibi, izleyiciler de orada kimsenin olmadığına inanmak için kandırılıyorlar, oysa gerçekte göz önünde saklanan biri var (Liu Bolin Studio. https://liubolinstudio.com/2018/08/16/forbes-liu-bolin-vanishes-into-his-works-filled-with-political-and-social-commentary/).

Sosyal adaletsizlik ve eşitsizlikle mücadele gibi konuları vurgulamak üzere imajlar yaratan sanatçı, görüntülerinde tehlike, kaybolma ve acı kavramlarına kilitlenmektedir. Önce kendi ülkesindeki şehirleri, sonra dünyanın farklı yerlerindeki şehirleri çalışmalarına dahil ederek şaşırtan, rahatsız eden ve hafızaya damgasını vuran görüntüler oluşturmaktadır.

Resim 4. Liu Bolin, Hiding in the City – Municipal Waste / Kentsel Atık, 2014

Sanatçının fotoğrafları, çevreleriyle bütünleşmek için boyanmış insan figürlerinin geçici performanslarını yakalamaktadır. Kelimenin alışılagelmiş anlamıyla heykel doğrudan dahil edilmese de Liu Bolin'in çalışmasının tam anlamıyla heykelsi olmadığı söylenemez. Mekanla nasıl etkileşime geçtiğini kendi sözleriyle ifade eder; "Çevreye uyum sağlamaya karar verdim. Bazıları manzaranın içinde kaybolduğumu söyleyecek; Kendi adıma söyleyebilirim ki beni yakalayan çevre" (Galerie Paris Beijing. http://www.galerieparisbeijing.com/artist/liu-bolin/#). Bu serisini tamamladıktan sonra kendi kaderimi sorgulamaya başladım ve gördüm ki bu konuda yalnız değilim; Çinlilerin tamamının kafası en az benimki kadar karışık. Sizin de gördüğünüz gibi, bu çalışmalar aile planlamasıyla, yasalara uygun seçimlerle ve Halk Kongresi kuruluşunun propagandasıyla ilgili" (TED. https://www.ted.com/talks/liu_bolin_the_invisible_man/transcript?language=tr#t-49668). Bir trompe-l'oeil'deki (göz aldanması) hareketsiz yaşam, sizi hiçbir şeyin olmadığı yerde gerçek bir şeyin olduğuna inandırırken, kamuflaj sizi aslında bir şeyin olduğu yerde hiçbir şeyin olmadığına inandırır. Bu bir şey veya birisi genellikle bir tehdit veya silahtır ve bu yüzden saklanmaktadır. Liu Bolin, kendisini farklı yerlerde kamufle ederek varlığının bir şekilde rahatsız edici olduğunu öne sürüyor.

İçerisi ve dışarısı diyalektik, birbirine karşıt iki durum olarak iç dünya ve öteki, yani dış ve yabancı dünya psikolojileri ile ilişkilidir. İçeride olmak insanın kendi ruhu içinde olması, dışarıda olmak ise çıplak ve korumasız olması anlamındadır. Bu nedenle yapı ikinci

bir deri ve bir iç dünyanın ilk örneğidir. Kültürel değerlere bağımlı olarak yapının ne denli farklı simgesel anlamları olsa da, öncelikle ikinci bir bedendir ve içsel yaşamın farklı anlamlarına gönderme yapar (Jale Erzen, 2017:198).

Kamuflaj, karmaşık bir kavramdır. Muhtemelen herhangi bir gizli nesnenin, amaçlanan zararını gerçekleştirme zamanı bulmadan önce veya sonra tespit edilmesi kaderidir. Ancak Liu Bolin'in durumunda, bedenin silüetini fark etmek kesinlikle imkansız olsaydı, fotoğrafları etkili olmayı bırakırdı. Bir fabrikanın içini, banka kasasını, mağaza raflarını görürdük. Sanatçının işaret ettiği tüm mekanalar oldukça sıradan yerlerdir, hemen tanımlanabilirler ve çok iyi bilindikleri ve sayısız kez görüldükleri için sınırlı ilgi alanı vardır. Görüntülerini ilginç kılan şey, izleyici dikkatle bakmak için zaman ayırdığı sürece, bir veya birkaç kişinin içlerinde gizli ama görünür halde bulunabilmesidir. Bir figür, belki de arka planla tam olarak birleşmeyen bir kafa şekli ayırt edilebilir. Bu doğanın ipuçlarının yardımıyla göz, görüntünün içinde saklı olan tüm vücudu veya bedenleri hızla keşfeder. Kişinin algısı, genellikle görüntünün ön planında ve merkezinde bulunan bir figürü saklaması gereken zekice yapılmış kurguları alt eder. Sanatçı sırayla, ortak tehlike unsurunu paylaşan bu iki zıt kamuflaj ve görünürlük durumunu kullanmaktadır. Tehlikeyi açık bir şekilde ifade etmek yerine ima eden Liu Boli'nin yapıtları ifadeyi güçlendirir. Kamuflaj, görünürlüğün, fark edilirliğin yok olma hali, doğayla bütünleşme ve evrenle bir olma durumudur. Bu durum, aslında tam da uzak doğu kültürlerine ait bir yaklaşımdır. Asya kültüründe yaşam biçimi, evreni bir bütün olarak algılama üzerinden sürdürülür.

Resim 5. Liu Bolin, Hidin in the City – Marine Litter, Surfrider / Deniz Çöpü, Sörfçü, 2017

Böylece "dünya" insanın aynasıdır, çünkü onun eseridir: onun pratik, gündelik yaşamının eseridir. Ama pasif bir "ayna" değildir. İnsan eserinde kendini fark eder, kendinin bilincine varır. Eser insandan gelir, insan eserden gelir; eser insan tarafından yapılmıştır, insan da eserin içinde ve eser tarafından kendini yapmıştır (Henri Lefebvre, 2015a:167-168).

Tüm yerler, nesneler, onları karakterize eden bir ruha sahiptir. Sanatçı, nesneler ve mekânların arasına sakladığı bedeni aracılığıyla kendini bütün ile özdeşleştirebilir. Çin felsefesinde rastlanan bir yaklaşımdır bu. "Dünyanın görünüşü, onun oradalığı'nın mümkün olan en geniş sağlamasıdır; dolayısıyla dünyanın görünüşü, sürekli olarak Varlık duyumuzu besleyen bu oradalık'la ilişkimizi önerir ve sağlamlaştırır" (Berger, 2016:83).

Tüketim toplumuna dönüşen dünyayı ve dünyayı tüketen toplumu performanslarına konu alan sanatçı, bedenini tüketilen nesnelerin içinde kamufle etmektedir. Dünyanın kaynaklarını, mekanlarını, zamanını tüketmenin yanısıra kendi alanlarımızı, zamanımızı da tüketmekteyiz. Liu Bolin'in bedenini tüketim nesnelerinin arasına yerleştirmesi akla Baudrillard'ın Tüketim Toplumundaki cümleyi getirir; "Tüketilen şeyler arasında diğer nesnelerden daha güzel, daha kıymetli, daha eşsiz – tüm diğer nesneleri özetlemesine rağmen otomobilden bile daha fazla yan anlamla yüklü – bir nesne vardır: Bu nesne BEDEN'dir" (Baudrillard, 2016:163). Geçmiş ile şimdiki zaman arasındaki, iktidar ile toplum arasındaki durumlar; Liu Bolin'in imgeleri tarafından belgelenmektedir. Tarihsel bir belleğe işaret eden bu tavır, şeylerin doğasının zıt ve tamamlayıcı yorumudur. Liu Bolin'in fotoğrafları, dışavurumcu yakınlıklarının yanı sıra farklı yorum seviyelerine sahiptir.

Resim 6. Liu Bolin, Hiding in the City – Screen in Rest / Şehirde Saklanma - Hareketsiz Ekran, 2017.

Gerçek dünya hakkında birkaç gözlem yapmak için şehirde bir tur atmak ya da televizyona bakmak yeterli olabilir mi? Günlük haber kotamızın sürekli negatif olan olaylarla doldurulduğu haberler. Haberlerde neler var? Casusluk, ikiyüzlülük, görünmez tehlikeler, suçlular ve felaketlerle ilgili sonsuz hikâyeler. Yakın geçmişte ve günümüzde bu tür öykülerin bu türden birçok örneğini bulmak kolaydır. Teknolojik ilerleme, yeni tehlikeler ve yeni gözetim araçları yaratmayı asla bırakmamaktadır. Bizi çevreleyen her şeyin mekaniği hakkında çok az şey biliriz. Wark bununla ilgili olarak doğru bir tespitte bulunur. "Zaman değişiyor. Teknoloji gündelik hayatın içine işlemeye başladı. Yeni sorunlar ortaya çıktı" (Mckenzie Wark, 2014:123).

Sonuç

İnsanın yaratma güdüsünün kaynağı ontolojik bir temele dayansa bile toplumların kültürlerine, kendini ve evreni algılayış biçimlerine göre belirgin ayrımlar gösterdiği bir gerçektir. Sanat, toplumsal, politik, gündelik olanı gösterir. Tarih boyunca insan, farkındalığı uyandırmak için sanatı kullanmıştır. Sanat, tartışma ve düşünme alanı yaratarak izleyiciye eleştirel bir bakış sunar. Sanatçı, içinde yaşadığı toplumun bir parçası olarak siyasal ve coğrafi yapının getirdiği her türlü olumsuz durumu dillendirir. Toplumsal yapının içinde yer alan kaygıları su yüzüne

çıkaran sanatçı, bu bağlamda yapıtlar üretir. İçinde bulunduğu coğrafi ve siyasal konum gereği sorunlu sulardaki duruma dikkat çekmektedir. Toplumsal yapının mevcut medyayı ve siyasi ortamı dönüştürdüğü bir zamanda, sanat bu sorunlu sularda bize rehberlik eder. Değişim için bir katalizör olarak sanat, toplumun dayandığı temel ilkeler olan hoşgörü, katılım ve dayanışma fikirlerini yeniden icat etme gücüne sahiptir. Gözetleme tekinsizliği, tekinsizlik de beraberinde birçok olumsuz duyguyu taşır. Hem kendisine hem de bize yük olur bu duygular. Kamusal alandaki bu durum coğrafi konumlanışımıza göre değişkendir. Yuvarlak olduğunu bildiğimiz dünyanın doğusunda ya da batısında olmak, yaşadığımız kentin ıssız ya da hareketli bölgesinde olmak gibi değişkenlerle şekillenir tekinsizlik. Bu durumun özü, izinsiz izlenme haline dayanır aslında. Birinin ya da birilerinin sizden izinsiz sizi izlemesi ve hatta görüntülerinizi arşivlemesi esas rahatsız edici olandır. Tekinsiz dediğimiz şey budur. Bugün bir kişi istese bile ortadan kaybolamaz. Bir ipucu, bir damga, bir kod hemen ele verir. Gezegendeki en ücra yerlerde bile, uyduların gözünden veya bazı dinleme cihazlarının kulaklarından kaçamayız. İzleyiciye her an izlenebileceklerini hatırlatan kontrol odası ekranlarını TV'de veya bir filmde kim görmedi? Günümüzde insanlar, gözetimden kaçış olmadığı kesinliği ile insanlık hikâyesinin ancak mümkün olan en kötü sona gelebileceği duygusu arasında sıkışmış durumda. Elbette, bu iki mahkumiyetin Çin'de özellikle etkili olduğu söylenmelidir - polis gözetiminin düzenli olarak trajik etkiler yaratan bir hükümet aracı olduğu ve gezegenin endüstri tarafından yok edilmesinin daha şiddetli bir şekilde gözlemlenebildiği bir ülke. Liu Bolin hayatı boyunca bu iki apaçık gerçekle karşı karşıya kaldı ve "kamufle edilmiş" fotoğrafları bu bilgi olmadan tam olarak anlaşılamaz. Bazı eserlerinin politik bir bileşeni var. Sanatçının kamuflaj stratejisi, zaman ve mekânda izleyicilerde küresel olarak yankı uyandıran görüntüler üretir. Yerinde sahnelenen ve fotoğraflanan Liu Bolin'in yapıtları, gündelik mekânların ve mekânların çevresinde saklanan, titizlikle boyanmış bedenini içerir. Tasvir edilen insan bedenleriyle paylaştığımız bağlantı duygusuyla izleyici, gündelik mekânlarda ve mekanlarda oynanan hakim bakış açılarının benlik duygumuzu nasıl şekillendirdiğini sorgulamaya davet edilir; karşılıklı anlayış ve bağlılık için daha geniş bir insan arayışının parçası olarak acı, şiddet veya kayıp duyguları. Bu şekilde kamufle edilmiş beden, düşünme ve değişim için bir araç olarak düşünülebilir; sanatçının mücadelesinin merkezinde tahakkümden özgürlüğün, kişinin kendi potansiyelinin gerçekleştirilmesinin ve insan haklarının kullanılmasının yanı sıra doğal dünyada daha basit varoluş yolları çağrısının olduğu etik yaşam fikri için de bir metafor kurar.

KAYNAKLAR

Artnet. Erişim: 20.09.2020. http://www.artnet.com/artists/liu-bolin/

Baudrillard, Jean. Tüketim Toplumu Söylenceleri /Yapıları. (H. Deliçaylı, F. Keskin, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2016.

Bauman, Zygmunt & Lyon, David, Akışkan Gözetim. (E. Yılmaz, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2016.

Berger, John. Bir Fotoğrafı Anlamak. (B. Eyüboğlu, Çev.). İstanbul: Metis Yayıncılık, 2016.

Erzen, Jale. Üç Habitus Yeryüzü, Kent, Yapı. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2017.

Galerie Paris Beijing. Erişim: 28.09.2020 http://www.galerieparisbeijing.com/artist/liu-bolin/#

Goodchild, Philip. Deleuze & Guattari Arzu Politikasına Giriş (R. G. Öğdül, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2005.

Lefebvre, Henri. Gündelik Hayatın Eleştirisi I (I. Ergüden, Çev.). İstanbul: Sel Yayıncılık, 2015a.

Lefebvre, Henri. Mekanın Üretimi. (I. Ergüden, Çev.). İstanbul: Sel Yayıncılık, 2015b.

Lefebvre, Henri. Şehir Hakkı (I. Ergüden, Çev.). İstanbul: Sel Yayıncılık, 2016.

Liu Bolin Stuio. Erişim: 25.09.2020. https://liubolinstudio.com/fine-arts/#art-160

Mudec Museum. Erişim: 20.09.2020. https://www.mudec.it/eng/liu-bolin-visibleinvisible/

TED. Erişim: 27.09.2020. https://www.ted.com/talks/liu_bolin_the_invisible_man/transcript?language=tr#t-49668

Wark, Mckenzie. Kaldırım Taşlarının Altında Kumsal Var (A. Çiltepe, Çev.). İstanbul: Sel Yayıncılık, 2014.

ARTIST HIDING IN THE CITY: LIU BOLIN

Gözde MULLA

ABSTRACT

The city is a place with many social, economic and political reflections. Every concept it reflects has a transformative power within itself. The city, which is an important part of the social structure, is an important place where the Chinese artist Liu Bolin offers a critical approach to many social, ekonomic and political problems at a global level. It reveals this approach as camouflaging in front of spaces and objects through performance and photography. The artist tries to reveal the local and universal concerns he wants to show by hiding. The concept of camouflage, which is a strategy of protection from external threats, shows the threat itself to the audience in Liu Bolin's works. While the concepts of being watched and hiding (camouflage) present two opposing situations, it makes one feel tension. The situation pointed out by the artist, who touches on issues such as environmental pollution, sustainability, human rights and equality that directly affect the future of the world and humanity on a global scale in recent years, is presented directly to the audience. The camouflaged body, which can be seen when carefully looking at the works in the Hiding in the City series, confronts us with the magnitude of danger.

Keywords: camouflage, city, art, photography, artist, Liu Bolin, hiding